قازاق اۋىز ادەبيەتىنىڭ قازىناسى

شەجىرەلەر

2

شينجياڭ حالىق باسپاسى

قازاق اۋىز ادەبيەتىنىڭ قازىناسى

شەجىرەلەر

2

شينجياڭ حالىق باسپاسى
ٴۇرىمجى 2008

图书在版编目(CIP)数据

哈萨克民间文学大典．系谱．2：哈萨克文/阿扎提，苏里坦汗 编．乌鲁木齐：新疆人民出版社，2008.12
ISBN 978-7-228-12131-1

Ⅰ．哈… Ⅱ．①阿… ②苏里坦汗… Ⅲ．①哈萨克族—民间文学—作品综合集—中国—哈萨克语（中国少数民族语言） ②哈萨克族—民族谱系—中国—哈萨克语（中国少数民族语言） Ⅳ．I277

中国版本图书馆 CIP 数据核字（2008）第 197348 号

责任编辑：苏里坦汗
责任校对：达吾列提
封面设计：夏提克

哈萨克民间文学大典—
系谱（哈萨克文）
(2)
阿扎提，苏里坦汗 编

新疆人民出版社出版
（乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮政编码：830001）
新疆新华书店发行
新疆八一百印务有限公司印刷
880×1230 毫米 32 开本 12.125 印张
2008 年 12 月第 1 版 2008 年 12 月第 1 次印刷
印数：1—3000

ISBN 978-7-228-12131-1 定价：18.00 元

از ۇلتتاردىڭ تاڭداۋلى كىتاپتاردىن شىعارۋعا ارنالعان مەملەكەتتىك قارجى ارقىلى دەمەلگەن نىشان

全国少数民族出版资金资助项目

جاۋاپتى رەداكتور: سۇلتانقان ساعاتجان ۇلى
كوررەكتور: داۋلەت باۋىرجان ۇلى
مۇقاباسىن جوبالاعان: شاتتىق اڭسا

قازاق اۋىز ادەبيەتىنىڭ قازىناسى —

شەجىرەلەر

(2)

باسپاعا دايىنداعاندار: ازات يزوللا ۇلى
سۇلتانقان ساعاتجان ۇلى

*

شينجياڭ حالىق باسپاسى باستىردى
(ٴۇرىمجى قالاسى، وڭتۇستىك ازاتتىق كوشەسى، 348 ـ اۋلا)
شينجياڭ شينحۋا كىتاپ دۇكەنىنەن تاراتىلدى
شينجياڭ باباي باسپا ىستەرى شەكتى سەرىكتىگىندە باسىلدى
فورمات 32/1 1230 × 880، 12.125 باسپا تاباق
2008 ـ جىل. جەلتوقسان ، 1 ـ باسپاسى
2008 ـ جىل، جەلتوقسان ، 1 ـ باسىلۋى
تيراجى: 3000 — 1
ISBN 978-7-228-12131-1
باعاسى: 18.00 يۋان

باسپادان

قازاق حالقىنىڭ اۋىز ادەبيەتى ٴوزىنىڭ كوركەمدىك ـ يدەيالىق نارىمەن، ەستەتيكالىق قۋات ـ تەگەۋرىنىمەن، ٴتۇر ـ جانرلارىنىڭ مولدىعىمەن، تاقىرىپتىق جانە سيۋجەتتىك بايلىعىمەن، قوعامدىق ـ الەۋمەتتىك جانە تاربيەلىك تەرەڭ ٴمان ـ مازمۇنىمەن ەرەكشەلەنەدى . ول كونە تاس داۋىرىندە پايدا بولىپ، تۇركىلىك تۇستى باستان كەشىرگەن. ودان بەرى دە قازاق حالقىنىڭ قالىپتاسۋ تاريحىمەن بىتە قايناسىپ. بىرگە جاساپ كەلە جاتقان تەڭدەسى جوق رۋحاني مۇرا. ول بايىرعى اتا ـ بابالارىمىزدىڭ نانىم ـ سەنىمدەرىنەن، تاريحىنان، تۇرمىس ـ تىرشىلىگىنەن، اسىل ـ ارمانى، بيىك مۇراتىنان جان ـ جاقتى ماعلۇمات بەرەدى ٴارى ۇلتتىق رۋحاني مادەنيەتتىڭ عاسىرلار تىزبەگىندەگى تاريحي وزگەرىسىن، ەتنيكالىق سانامەن قارايلاس ٴجۇرىپ وتكەن جولىن دا كوز الدىمىزعا ەلەستەتە الادى . اۋىز ادەبيەتىنىڭ شىعارۋشىسى دا، تاراتۋشىسى دا. تىڭداۋشىسى دا ــ حالىق. سوندىقتان، ول شىن مانىندە، حالىقتىڭ ٴوز ەنشىسى بولىپ تابىلادى . ياعني اۋىز ادەبيەتى ــ حالىق شىعارماشىلىعىنىڭ ايرىقشا سالاسى، اۋىزشا شىعارىلىپ، اۋىزشا تاراعان كوركەم ادەبي تۋىندىلاردىڭ جيىنتىق اتاۋى. سونىمەن بىرگە عىلىم مەن مادەنيەتتە «حالىق شىعارماشىلىعى»، «حالىقتىڭ اۋىزشا ٴسوز ونەرى» دەيتىن اتاۋلار دا وسىعان جاقىن ماعىنادا قولدانىلادى. 1846 ـ جىلى اعىلشىن عالىمى ۋيليام تومس ۇسىنعان فولكلور (اعىلشىنشا حالىق دانالىعى) ٴسوزى دە اۋىز ادەبيەتى اتاۋى ٴۇشىن حالىقارالىق عىلىمي اتاۋ رەتىندە قابىلدانعان. بۇلاردىڭ قاي ـ قايسىسى دا ٴبىرىنىڭ ورنىنا ٴبىرى قولدانىلىپ كەلەدى. باتىس ەۋروپا، امەريكا، اۋستراليا

此为试读，需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

حالىقتارىنىڭ ۇعىمىندا بۇل ٴسوزدىڭ ماعىناسى تىم اۋقىمدى، ول حالىقتىڭ كيىم ـ كەشەك، قۇرال ـ جابدىق، ادەت ـ عۇرىپ، تۇرمىس ـ سالت، نانىم ـ سەنىم، سونداي ـ اق، ٴتۇرلى كوركەمونەرىن (پوەزيا، مۋزيكا، ٴبي، ويۋ ـ ورنەك، توقىما ونەرى، ت. ب) تۇتاستاي اتاۋ ٴۇشىن قولدانىلادى. بۇل جاعىنان العاندا ول تەك اۋىز ادەبيەتىن عانا ەمەس، «ەتنولوگيا»، «ەتنو مادەنيەت» دەيتىن ۇعىمدارمەن دە ساباقتاسىپ، ماعىنالاسىپ جاتادى. قازاق ادەبيەت تانۋ عىلىمىنداعى «اۋىز ادەبيەت» دەگەن ۇعىم دا «فولكلوردىڭ» وسى مانىمەن ساباقتاس دەپ قاراۋعا ابدەن بولادى. بۇلار ٴبىرىن ـ ٴبىرى تولىق سيپاتتاي بەرەدى. اۋىز ادەبيەتىن زەرتتەيتىن عىلىمدى «فولكلور» دەپ اتاۋىمىزدا وسىعان بايلانىستى.

ٴبىز وسى ۇستانىمدى باسشىلىققا الا وتىرىپ، قازاق ادەبيەتىنە ەڭبەك سىڭىرگەن ٴبىر ٴبولىم عالىمداردى نەشە مارتە شەكە ٴتۇيىستىرىپ «قازاق اۋىز ادەبيەتىنىڭ قازىناسى» دەگەن فولكلور اتاۋىنا سيىمدى تاقىرىپتا ۇلاسپالى كىتاپ شىعارۋدى مىندەتكە الدىق. ماقسات — فولكلورعا جاتاتىن دۇنيەلەردى شاما بار تولىق قامتۋ. ويتكەنى، كوشپەلى قوعامدا فولكلور بەلگىلى ٴبىر الەۋمەتتىك توپتىڭ عانا شىعارماشىلىعى ەمەس، جالپى حالىقتىڭ حانى مەن قاراسىنا، باتىرى مەن بيىنە، بايى مەن كەدەيىنە ورتاق ونەر، امبەگە تيەسىلى مۇرا. سول تۇستا بۇكىل قوعام اۋىزشا ونەر مەكتەبى بولدى. وسىعان لايىق اۋىز ادەبيەتىنىڭ جۇگى دە وراسان زور بولدى. حالىقتىڭ تاريحي زەردەسى، فيلوسوفيالىق وي ـ تۇيىندەرى، پەداگوگيكالىق تاجىريبەسى، ادامگەرشىلىك ولشەمدەرى، كاسىپتىك ادەبيەتكە ٴتان كوركەمدىك سۇرانىستارى، تەاترلىق ونەرگە تيەسەلى ەسەسى اۋىز ادەبيەتىنە جۇكتەلدى. ٴىس جۇزىندە اۋىز ادەبيەتىنىڭ ارالاسپايتىن سالاسى قالعان جوق. ٴبىز بايىرعى اتا ـ بابالارىمىزدىڭ وسىنداي ونەر مەكتەبىنەن جارالعان بارلىق

دۋنيەلەرىنىڭ باسىن بىرىكتىرىپ جالپى حالىققا، كەلەر ۇرپاققا، زەردەلى زەرتتەرمەندەرگە تابىس ەتۋ ماقساتىندا «قازاق اۋىز ادەبيەتىنىڭ قازىناسىن» الدارىڭىزعا تارتتىق.

قازاق اۋىز ادەبيەتى ۇلكەن تۇلعادان باسپا ٴسوز بەتتەرىندە جارىق كورىپ بولدى. ٴبىراق، ٴالى دە شاشىراندى كۇيدە. رەفورما جاساپ، ەسىك اشۋدان بەرگى 30 جىل بويى شينجياڭ حالىق باسپاسىنان اڭىز ـ ەرتەگىلەر، قارا ولەڭدەر، قيسا ـ داستاندار، قازاق ەمشىلىگى، دەنە تاربيە، ۇلتتىق اس ـ تاعامدار، ت.ب. فولكلورعا قاتىستى دۋنيەلەر ۇزبەي جارىق كورىپ كەلەدى. 1979ـجىلدان باستاپ «شالعىن» جۋرنالىن شىعارىپ اۋىز ادەبيەتىنىڭ العاشقى سونى مۇرالارىن جيناپ، تۇڭعىش توپتا باسىلىم كورسەتتى. ٴبىز بۇل جولى وسى نۇسقالاردى نەگىزگە الا وتىرىپ جانە ەلىمىزدىڭ ٴىشى ـ سىرتىندا باسىلىم تاپقان نۇسقالارىن سالىستىرۋ، سارالاۋ، تولىقتاۋ، رەتتەۋ ارقىلى جانرلار بويىنشا جۇيەلى قۇراستىرىپ وتىرمىز.

قازاق اۋىز ادەبيەتىنىڭ ٴتۇر ـ جانرلارى مول جانە كۇردەلى بولىپ كەلەتىندىكتەن جانرلىق جاقتان ٴبولۋ بىزگە قيىندىق تۋدىردى. ٴتۇرلى تانىمدار ارا تالاس ـ تارتىستان سوڭ اقىندار ايتىسى، اڭىز ـ ەرتەگىلەر، باتالار، جاڭىلتپاشتار، جۇمباقتار، جىراۋلار جىرلارى، زاڭ ـ جارعىلار، كۇلدىرگىلەر، قارا ولەڭدەر، قيسا ـ داستاندار، ماقال ـ ماتەلدەر، مىسال ـ تامسىلدەر، تۇرمىس ـ سالت جىرلارى، ۇلەسكەرلەر، ۇلتتىق ويىندار، حالىق اندەرى، شەجىرە، شەشەندىك سوزدەر دەپ ون سەگىز توپقا جىكتەدىك. عىلمي ٴبولۋ جاعىنا قاتاڭ تالاپ قويعانىمىزبەن كەيبىر وقشاۋ قالاتىن جانرلاردى وسى توپتىڭ ىڭعايلى بىرىنە تەلىدىك. مىسالى، ميفتەرگە قايىسلار جاتادى، اڭىزدارعا قايىسلار جاتادى دەگەن سياقتى ماسەلەلەرگە كەلگەندە پىكىر بىرلىگىنە كەلە الماعاندىقتان «اڭىز ـ ەرتەگىلەر» دەگەن ٴبىر اتپەن جىبەرىپ، ىڭعايىنا قاراي ورنالاستىردىق. ماقال ـ

ماتەلدەر بۇدان بۇرىنعى باسىلىمدارديڭ جانە شەتەلدەگى باسىلىمداردىڭ بارىندە تاقىرىپتارعا بولىنگەن، ٴبىراق، مۇندايدا ماقال ـ ماتەلدەر وتە كوپ قايتالانادى، ويتكەنى، قازاقتىڭ ٴبىر ماقالى بىرنەشە ماعىنا بەرىپ، بىرنەشە تاقىرىپتى قامتيدى. سوندىقتان، ٴبىز الفاۆيت تارتىپكە سالىپ (ٴبىرىنشى جولدىڭ ٴبىرىنشى ٴدىبىسىن نەگىزگە الىپ) شىعاردىق. حالىق اندەرىنىڭ قاي ٴبىرىن الساق تا تۇىلىۋ اڭىزى، تاريحى بار ٴارى حالىقتىڭ قاسيەتى بويىنشا كوپ ۆاريانتى. ٴبىز حالىق اراسىنا ەڭ كوپ تاراعان ٴبىر نەمەسە بىرنەشە ۆاريانتىن نەگىز ەتتىك. سونىمەن بىرگە مۇمكىندىگىنشە ەڭ بايىرعى نۇسقاسىن الۋدى ولشەم ەتتىك. ال، بەتاشار مەن باتالار تومىنا دا وسى ٴۇردىستى ۇستاندىق، نەگىزىنەن حالىقتىق سيپات العان تۇىندىلاردى بەردىك. رۋ، تايپالاردىڭ ٴوربۋىن ۇرپاقتان ۇرپاقتا ۇلاستىرىپ، جەتكىزىپ تۇراتىن شەجىرە تارقاتۋ سالتى مادەنيەتتى ەلدەردىڭ بارىندە بار. ال، شەجىرەگە ەرەكشە كوڭىل بولەتىندەردىڭ ٴبىرى ــ ٴبىزدىڭ حالقىمىز. قازاق رۋلارىنىڭ شەجىرەسى ۇرپاقتان ۇرپاققا نەگىزىنەن اۋىزشا الماسىپ، جەتىپ وتىرعان. ٴارينە، مۇندايدا ٴاربۋىن شەجىرەشىلەر ٴوز ايدىنىندا ٴسوز سالىپ، اتاتەكتى شەجىرەلەيتىندىكتەن ٴبىز بۇل باسىلىمدا ولاردىڭ ٴاسىلگى نۇسقاسىنا قۇرمەت ەتىپ، ٴبىر رۋدىڭ، ٴبىر تايپانىڭ تاراتىلۋىن ٴدالمە ـ ٴدال ٴبىر ىزدىلىككە سالىپ جۇيەلەمەدىك، تەك، شەجىرەلىك دەرەكتەردى جيناقتاپ بەرۋدى ٴجون كوردىك. قالعان پىكىردى وقىرمان ٴوز قولدارىنا العان سوڭ ايتار دەپ وسى بويىنشا باسۋعا كەلىستىك.

شينجياڭ حالىق باسپاسى
2008 ـ جىل، شىلدە

مازمۇنى

ولەڭ شەجىرەلەر

مايقى (قازاق) تۇرالى شەجىرەسى 3

قازاقتىڭ جالپى شەجىرەسى 77

ۇش ٴجۇزدىڭ شەجىرەسى 141

ورتا ٴجۇز 187

ايتىس شەجىرەسى 252

كەرەي شەجىرەسى 263

قارا ٴسوز شەجىرەلەر

ۇلى ٴجۇزدىڭ شەجىرەسى 271

ورىسباي شەجىرەسى 276

ماۋلىكەي شەجىرەسى 286

ٴتورت توقىمەك، كەرەي، ۋاق شەجىرەسى 297

تولەگەتاي شەجىرەسى 326

اباق جانە تورە شەجىرەسى 341

قىزاي ەلى 364

ولك شەجىرەلر

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

مايقى (قازاق) تۋرالى شەجىرە

قازاق تۋرالى

جاماعات، كوڭىل قويىپ سالساڭ قۇلاق،
جازايىن از اڭگىمە حاققا جىلاپ.
ايتامىن ەستىگەن مەن وقىعانىمدى،
قوسپايمىن بوتەن ٴسوزدى ويدان قۇراپ.
دالدىگىن وقىعان ٴىستىڭ ايتقان جاقسى.
ٴجونى جوق مونتانسۋدىڭ سيپاپ - سىلاپ.

قازاق كىم، قاي ناسىلدەن جارالدى دەپ؟
بىرەۋدەن بىرەۋ ٴجونىن ٴجون عوي سۇراپ.
بۇل ٴوزى ەرتەگى ەمەس، كىتاپ ٴسوزى.
كوشىرگەن بىرنەشە ادام باسىن قۇراپ.
ٴمانىسىن باياندادىق ٴوز كەزىندە.
كوبەيىپ، قايتالاساق كەتەر وزاپ.
كەتەيىن مۇنى دا ايتىپ ٴسوز باسىندا،
بولسا ايىپ مەن جاۋاپتى ٴوز باسىمدا!
كوپشىلىك. قاتە جەرىن ٴوزىڭ تۇزەت —
«جاتپايدى قيسىق اعاش تەز قاسىندا».

كەيبىرەۋ قازاق تەگى اراب دەيدى.
كەلىپتى سودان بەرى تاراپ دەيدى.
ٴناسىلى عاكاشانىڭ انىاس ورقى،
تارالدى وسى تەكتەن قازاق دەيدى.

کەيبىرەۋلەر ايتىپ ٴجۇر وزبەك دەپ،
ٴار بىرەۋ اپارماقشى وزىنە ەپتەپ.
ٴبارىن دە كورگەن جان جوق، ەستىگەن كوپ،
ەل ايتار پالەندەردەن ەستىپ ەم دەپ.

اڭىزدى ەل ىشىنەن سۇراستىرىپ،
ٴبىرتالاي بۇل تۇرالى ەتتىم ەڭبەك.
تاريحتى جازعانداردان الىپ وقىپ،
تىرىستىم ٴدال شىندىققا جەتكىزەم دەپ.
كەيبىرەۋ الا قاشىپ ارىنداپ ٴجۇر،
مەن سەنەن قايتسەم داعى كوپ بىلەم دەپ.

دارىپتەپ ٴار ٴتۇرلى ويدى تاراتىپ ٴجۇر،
اۋىزىنا مومىن ەلدى قاراتىپ ٴجۇر.
مەن ۇقتىم پالەندەردەن «شىندىق بۇل» دەپ،
ٴار بىرەۋ ٴار ٴتۇرلى ايتىپ تالاسىپ ٴجۇر. 4
كوپشىلىك، سارىپقا سال، ولشە ويىڭمەن،
دەمەيمىن ەش بىرەۋى اداسىپ ٴجۇر.

شىعايىن. تىڭدا جۇرتىم، جاۋاپ بەرىپ،
كەتپەڭىز دالەلى كەم سوزگە ەرىپ.
كوپكە ورتاق كەلەلى ىسكە فاكت كەرەك،
قايسىسى دۇرىس دەسەڭ وزىڭدە ەرىك.
مىناۋ دەپ كەسىپ ايتۋ ٴجون – اق ەدى،
وتىرساق قولمەن ۇستاپ، كوزبەن كورىپ.
الدىمەن اراب دەۋشى ازاماتتار [1]،
مى جۇمساپ مىناعان كوز جىبەرەلىك:

[1] ومار قۇناش ۇلى باستاعان ٴبىر توپ شەجىرەشىلەردى ايتادى.

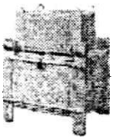

ۇستاعان حاق پايعامبار ٴىسلام تۇىن،
ەل ٴوتتى سودان بەرى نەشە بۇىن.
وتىرمىز كوپ سىنىنا سارايقا ساپ،
تىڭداۋشىم، الاڭ بولماي ٴسوزىمدى ۇعىن.

عاكاشا پايعامبارعا سەرىك ەدى،
راسۋلدىڭ ايتقانىنا سەنىپ ەدى.
اللا ٴبىر، قۇران — كالام اقيقات دەپ،
دىنىنە ٴىسلامنىڭ ەنىپ ەدى.
كوتەرىپ ٴمارتاباسىن نىقلاس بەرىپ،
اق تۇىن عاكاشاعا بەرىپ ەدى.
تاريحىن ٴانبيانىڭ وقىعاندار،
تالايى مۇنى كوزبەن كورىپ ەدى.

پايعامبار ٴىسلامنىڭ قورعانى ەدى،
قامقورشى ٴۇمماتىنىڭ قورمالى ەدى.
قازاق تەگى عاكاشا بولعان بولسا،
سول كەزدە شىن مۇسلمان بولعانى ەدى؟!
بۇل سىردى حالايىقتىڭ كوبى بىلەد،
حاق دىنگە قازاق كىردى كەيىنىرەك.
تۇعان كۇنى مۇسلمان ەكەمىز دەپ،
ەش ادام تۇرا المايدى تابان تىرەپ.

كەتەمە اراب بولساڭ ٴتىل وزگەرىپ،
ازعان جوق ٴىسلامنىڭ ٴدىنى وزگەرىپ.
مۇسلمان كەيىن قازاق بولۋى انىق،
قايتەمىز جاڭساق ايتقان ٴبىز سوزگە ەرىپ.
ٴبىر نىسان ادام تەكتەس بىزدە بارما،

قانشالىق ىيتقانىمەنەن سوزگە ٴوڭ بەرىپ.
كيىزدەن تۋىردىقتى تىككەمىز دەپ،
جارماستى ٴبىر جاعىنان قالماق كەلىپ.

بەرەلىك قىسقا جاۋاپ قالماققا وسى،
تالاسى — ۇقسايدى ەكەن تىككەن قوسى.
مال باعىپ ساحارادا وسكەن ەلدىڭ.
بارلىعى شاۋگىم ٴىلىپ تىككەن موسى.

وسىنىڭ ويلانايىق ٴبارىن تالداپ،
دەمەيىك مىناۋ اراب، مىناۋ قالماق.
بارىنە دالەل مەنەن فاكت كەرەك.
سەندىرمەس جۇيەسىز ٴسوز ەشكىمدى الداپ.
كۇنالى بوپ قايتەمىز اللا الدىندا،
بىرەۋىن بىرەۋىنە ٴۇزىپ، جالعاپ.

كەي جاننىڭ ويى تەرەڭ، ٴسوزى سارالڭ.
انادان ٴبىر كەلكى بوپ تۋمايدى ادام.
مۇسىلمان ٴناسىلىمىز بولۋى انىق،
تارالساق عاكاشا اتتى ساقابادان.

وزبەك تۋرالى

ۇرقى ەكەن وزبەكتىڭ شاھنياز.
بويىندا الاتاۋدىڭ قۇرعان سياز.
قازاق ٴبىزدىڭ ۇرقىمىز دەسە كەرەك —
«ٴوزى زوردىڭ ٴسوزى قۇپ» دەگەن راس.
وداقتاسىپ كاۋىرمەن سوعىسقاندا،

6

«وزبەك ــــ ٴوز اعامىز» دەدىك راس.
حاننىڭ ۇرقى بولۋعا قۇشتارلىقتان،
بىردەن بىرگە جالعاسىپ قالعان مىراس.

وسى ٴسوز جايىلىپتى ەلدەن ەلگە،
تارالماۋعا ٴتيىستى قۇر بەكەرگە.
تۇسىنبەي ەل بۇعان دا قوسىلىپتى،
باس يگەن كەز، قۇل بولىپ تورەلەرگە.
وسى كەز ون بەسىنشى عاسىر كەزى،
وسىعان دا ناناما ٴتىرى پەندە؟
قازاق بۇرىن جارالعان تالاي عاسىر،
تاريحقا ويلانا بەر، كوز جىبەرىپ دە.
قىسقاشا بەرەر جاۋاپ وسى عانا،
اراب، قالماق، وزبەك دەگەندەرگە.
كەيىرەۋ ٴجۇر تىزىلگەن قازعا تەڭەپ،
قازاق بولىپ قالعانداي ٴتۇسىپ جەرگە.

كوڭىلىڭدى ٴبول، جاماعات، بۇل كەڭەسكە،
مىنا ٴبىر ٴىس تۇسەدى بىردەم ەسكە.
شىن قۇسقا كەلسە ەگەر تەڭەگىسى،
لايىعى بارىنەن دە تىرنا ەمەس پە.

تۇرك تۇرالى

قازاقتىڭ دەيدى كىتاپ[1] تەگى تۇرك.
ۇعىنۋعا تىرىسالىق ناقتاپ ٴبىلىپ.
وقۋشىم، ايىپ ەتپە ٴبىز پاقىردى،
اعات ٴسوز اراسىنا كەتسە كىرىپ.

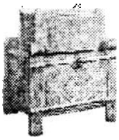

[1] «ريسالاي ــ ي تاۋاريح» كىتابىن ايتادى.

ۇققانىمدى ەلىمە جايۋشىمىن،
ايتاسىڭ ادىلدىكپەن ٴوزىڭ بيلىك.
بۇل تۇرالى ايتىسىپ جۇگىنىستى،
نە ٴدانىشپان، عالىمدار ـــ نەلەر جۇيرىك.

تايپتا[1] ايناس. ەسناس ٴومىر ٴسۇرىپ،
جاساپتى ساحارادا كوشىپ ٴجۇرىپ.
مال باعۋ. جەمىس تەرۋ، كيىك اۋلاۋ.
جوق ەكەن ودان باسقا ەش تىرشىلىك.

تارالىپ ايناس ۇرقى ٴابۋساقتان،
بالاسى ٴابۋساقتىڭ ساق عاقاپتان.
بالاسى سول عاقاپتىڭ ماحمۇتتان،
ٴناسىلى اۋىزعا السا ەتەر ماقتان.

ول كەزدە ٴىسلام ٴدىنى تاراماعان،
حاندىقتا باسى بايلى قاراماعان.
كوشپەندى ساحارادا حالىق ەكەن،
كەمىندە مىڭ جىل بۇرىن جاڭا ەرادان.

جارالىپ قازاق تەگى مىڭ جىل بۇرىن،
تاريحتىڭ دالەل قاجەت ايتساڭ سىرىن.
تايپتان ايناس، ەسناس شىققان مەنەن،
مۇحامەت دۇنيەگە كەلمەس بۇرىن.

مەن ٴوزىم عالىم ەمەس وقۋىم مول.
قاتە ايتۋ ۇعىنباسا ەمەس قوي جول.
بەرتىندە قازاق دىنگە كىرۋى انىق،
شىندىقتا جۇگىنەمىن ـــ قويامىن قول.
ٴدىن ٴجونى ٴبىر تاراۋدا ٴسوز بولادى،
تىڭداۋشىم. بۇل تۇرالى مۇقيات بول.

[1] تايىپ – تاريحتاعى قالا اتى.

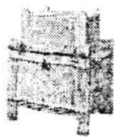

此为试读，需要完整PDF请访问： www.ertongbook.com